

Redaksjonell leder

Lars Råmunddal

Editorial

Denne andre årgangen av *Scandinavian Journal for Leadership and Theology* (SJLT) inneholder til sammen sju fagfelleverderte artikler. To av artiklene har fokus på frikirkelig ekklesiologi, to artikler drøfter spørsmål knyttet til hvordan menighetsutvikling kan tenkes og drives i dag, og de tre siste artiklene har lederskap som hovedtema.

I artikkelen *Frikyrklig ekklesiologi?* drøfter **Fredrik Lindé** spørsmålet om den svenske pinsepastoren og forfatteren Peter Halldorfs kirkesyn egentlig er å regne som frikirkelig eller, mer presist, som baptistisk ekklesiologi. Som kjent har Halldorf de siste årene latt seg inspirere av kirke- og spiritualitetstenkning med røtter i den ortodokse kirkelige tradisjon – som mange vil oppfatte som en tradisjon et stykke unna tradisjonen Halldorf selv kommer fra. Lindé spør om hva forholdet er mellom den «ortodokse» Halldorf og hans pinse-baptistiske bakgrunn og identitet. Hva ville en fordypet innsikt i baptistisk ekklesiologi inspirert av den baptistiske teologen John Howard Yoder kunne ha tilført Halldorfs kirkelige tenkning, spør Lindé. Hans svar – og for så vidt hans innspill til både Halldorf og svensk pinsebevegelse – er at Yoder ville kunne ha utdypet og rotfestet Halldorfs ekklesiologi og spiritualitetsforståelse i en teologisk tradisjon som ligger nærmere hans egen enn den ortodokse.

Bjørn Øyvind Fjeld drøfter i artikkelen *Evangelikalismen utfordret* kunnskapsteorien hos James K.A. Smith og indirekte i bevegelsen *Radical Orthodoxy*. Fjelds analyse består av en sammenligning av kunnskapsteorien hos Smith og den evangelikale teologen D.A. Carson. Fjeld bruker den svenske teologen M. Stenmarks kunnskapsteori til å vurdere Smiths og Carsons standpunkter. Fjelds konklusjon er at den tradisjonelle evangelikalisme må ta selvkritikk på tendensen til skråsikkerhet. Samtidig mener Fjeld at Smith må kunne kritiseres for med sin kunnskapsteori å gå i retning av å svekke frelseshistoriens faktisitet. Med hjelp av Stenmark argumenterer Fjeld mot såkalt epistemologisk objektivitet – at noen skulle ha enerett på kunnskap om sannheten. Allikevel forsvarer Fjeld at kirke og teologi kan eie kunnskap om sannheten i betydning «eie med overbevisning» – om enn uten bevis.

Fjelds og Lindés artikler har det felles at de begge søker etter det man kanskje kan kalle en fornyet teologisk/ekkesiologisk identitet i vår tid. Fjeld er opptatt av de grunnleggende kunnskapsteoretiske bærebjelkene innenfor en betydelig teologisk tradisjon på verdensplan, nemlig evangelikalismen. Overgangen modernisme-postmodernisme har ført til identitetsmessige utfordringer også for denne tradisjonen. Lindés artikkel fanger opp det han selv kaller en identitetskrise innenfor den pentekostale og baptistiske tradisjon. Selv om Lindé primært skriver ut fra en svensk kontekst, speiler denne problematikken de identitetsmessige utfordringene som ligger under overflaten i hele den pentekostale og baptistiske tradisjon.

De to neste artiklene i denne utgaven av SJLT handler om menighetsutvikling. **Lars Råmunddal** spør i sin artikkel: *Hva handler menighetsutvikling egentlig om?* Gjennom å utvikle en typologi for ulike tilnærminger til menighetsutvikling, beskrives fire hovedstrategier. Den ene handler om at man betoner den åndelig-teologiske siden av menigheten – ofte med et sterkt fokus på Den hellige ånds person og gjerning. Den andre strategien handler om at man betoner den mer menneskelige og sosiologiske side – der relasjonsutvikling og/eller organisasjonsmessig funksjonsforbedring blir prioritert. Den tredje typen handler om at menighetens kirkelige tradisjon og historie kommer mest i fokus. Og endelig – den fjerde handler om at det er tilpasningen til samtidskulturen, det å bli relevant, som får mest oppmerksomhet. Sett i lys av en ekklesiologisk helhetlig tenkning eller modell, bekrefter artikkelen at alle fire hovedtypene strategisk tilnærming til menighetsutvikling berører sentrale anliggender når en menighet skal utvikles. Men allikevel kritiseres ensidigheten – som også må sies å representere en reduksjonistisk menighetstenkning sett i lys av en helhetlig ekklesiologi. Hva en slik helhetlig menighetstenkning vil måtte dreie seg om, beskrives også i Råmunddals artikkel.

Jan Inge Jenssen identifiserer og presenterer i artikkelen *Inspirational Sources for Church Development* temaer som kan være viktige og sentrale med tanke på menighetsutviklende tenkning for vår tid. Tenkningen og temaene har sine røtter i kirkevekstbevegelsen tilbake på 50- og 60-tallet. Jenssen gir en kritisk vurdering av denne tenkningen. En av svakhetene i kirkeveksttenkningen, sier han, er at den er alt for enkel i de teoretiske resonnementene. Dessuten er det lite eller ingen systematisk drøfting av hvordan vekstfaktorene henger sammen med hverandre i en kausal modell. Implementeringsutfordringer, som for eksempel hvordan man bør møte endringsmotstand, er også i liten grad diskutert, sier Jenssen. Selv om Jenssens analyse primært er basert på atferdsvitenskapelige vurderinger, er de teologiske vurderingene også med.

Jenssens og Råmunddals artikler er begge bidrag til å sette menighetsutvikling inn i en faglig kontekst. En av de åpenbare grunnene til at slike bidrag er viktige, er at menighetsutviklende tenkning og praksis lett kan domineres av såkalte menighetsutviklende konsepter – eller, som det heter innenfor organisasjonslitteraturen, populære organisatoriske oppskrifter. Det er derfor et stort behov for å plassere faget menighetsutvikling inn i en teologisk og organisasjonsteoretisk faglig kontekst. Jenssens bidrag handler både om å vise hvor sentrale en del av temaene som man i kirkeveksttradisjonen har hatt fokus på er, og om behovet for en kritisk vurdering av denne tenkningen. Råmunddals bidrag består – som nevnt – i å presentere en typologi og en teoretisk modell som bl.a. kan brukes til kritisk å kunne vurdere i hvilken grad – eller på hvilken måte – ulike typer strategiske tilnærminger til menighetsutviklende tenkning og praksis som finnes i dag, representerer en ekklesiologisk helhetstenkning eller om de må sies å være reduksjonistiske.

De tre siste artiklene har lederskap som felles tema. **Stephen Sirris** tar i artikkelen *Hvordan lede frivillige i kirken?* utgangspunkt i Den norske kirkes behov for å komme til rette med frivillighet i kirken som ledelsesutfordring. Sirris bidrag i denne sammenheng er å presentere en teoretisk modell for frivillighetsledelse som tar hensyn til aktuell litteratur på feltet. Premisset for modellen, sier Sirris, er at kirkelig frivillighetsledelse bør være både verdibasert og praksisorientert for å være relevant i en kirkelig kontekst. Sirris påpeker også at frivillighetsledelse forutsetter evnen til å se og organisere, og at oppgaven bør tydeliggjøres i faste

stillinger i lokalmenigheten. Siden modellen som presenteres er teoretisk basert, gjør forfatteren oppmerksom på behovet for en empirisk testing av modellen.

I en artikkel med tittelen *The Need for Temperance. On Temperance and Organisational Leadership* viser **Karl Inge Tangen** at de klassiske forestillingene om måtehold kan brukes innenfor moderne organisatorisk lederskapstenkning. På det personlige plan, sier Tangen, er måtehold uttrykk for personlig integritet og kan beskytte lederen mot kaos og negative krefter. På et mellommenneskelig plan kan måtehold hjelpe lederen til å behandle medarbeidere med respekt og visdom og til å håndtere konflikter med omtanke. På et organisatorisk nivå kan måtehold bidra til å etablere en kultur med strategisk disiplin som er i stand til å realisere økonomiske og moralske bærekraftige visjoner. Og endelig, sier Tangen, i et teologisk perspektiv kan måtehold også sees på som en gudgitt gave – formidlet gjennom den moralske visjon som presenteres i Det nye testamentet og iverksatt gjennom Den hellige ånd i det kristne fellesskap.

Truls Åkerlund utfordrer i artikkelen *Son, Sent, and Servant* påstanden om at Jesus skal være den arketypiske tjenende leder. Aktuell litteratur på feltet bygger gjerne på en slik forutsetning, sier Åkerlund. Ved hjelp av en analyse av sentrale kristologiske temaer i Johannesevangeliet, viser artikkelforfatteren at utsagn om at Jesus også er tjener må sees i lys av mer dominerende temaer som Jesu sendelse til verden og Jesus som Guds sønn. Åkerlund advarer derfor mot å framstille Kristus som den ultimate modell for tjenende lederskap.

Nevnte tre artikler innenfor området lederskap setter fokus på områder der det i dag er stort behov for kritisk refleksjon og konstruktiv tenkning. Når Stephen Sirris skriver om behovet for en ny forståelse av lederutfordringene knyttet til frivillighet innenfor Den norske kirke, fanger han opp et behov også utenfor egen kirkelig sammenheng. Også i andre kirkesamfunn, som sannsynligvis i større grad enn Den norske kirke er basert på frivillighet, er behovet stort for en bedre forståelse av den spesielle lederutfordringen som knytter til frivillighet. De fleste med erfaring på området, vil kunne bekrefte at nettopp ledelsesfaktoren lett nedprioriteres når det gjelder organisering av frivillighet.

Når Karl Inge Tangen skriver om verdien av måtehold i lederskap, må dette på mange måter sies å representere en motkulturell røst både i samtidskulturen og kirken. Den vestlige kultur kan ikke sies å være preget av måtehold, men heller av forbruk og overflod. Dette setter selvfølgelig også sitt preg på vår tenkning rundt – og vår utøvelse av – lederskap. Det er derfor betimelig å etterlyse måtehold som en positiv verdi både på et personlig, mellommenneskelig og et organisatorisk og kirkelig plan – slik Tangen gjør.

Når Åkerlund i sin artikkel tar tak i et område der man kan se at vår bibeltolkning lett lar seg påvirke av populære trender innenfor ulike fagfelt, må hans bidrag sies å være forbillig i sin intensjon. I dette tilfellet handler denne intensjonen om å avsløre en noe overflattisk og feiltolket forståelse av hva som bør være sentralt og mindre sentralt i vår forståelse av den bibelske presentasjon av Kristus. Selv om den omtalte lederskapsforståelse er god og velment, i det den handler om å se Jesus som det store forbilde for tjenende lederskap, står man allikevel i fare for å redusere den bibelske kristologi med en slik betoning, ifølge Åkerlund.

Editorial

This second issue of *Scandinavian Journal of Leadership and Theology* (SJLT) contains a total of seven peer-reviewed articles. Two of the articles focus on non-conformist ecclesiology; two papers discuss issues connected to how church development can be thought of and practiced today; and finally, the last three articles have leadership as their main theme.

In the article *Frikyrklig ekklesiologi (A Free Church Ecclesiology)* **Fredrik Lindé** discusses whether the Swedish Pentecostal pastor and author Peter Halldorf's ecclesiology can really be regarded as non-conformist or whether it is more specifically seen as Baptist ecclesiology. It is well known that in recent years Halldorf has been inspired by ways of thinking about spirituality that are rooted in the Orthodox church tradition, a tradition that many perceive as quite far from the one Halldorf himself comes from. Lindé asks what the relationship is between the 'Orthodox' Halldorf and his Pentecostal-Baptist background and identity. What could a thorough understanding of Baptist ecclesiology inspired by the Baptist theologian John Howard Yoder have brought to Halldorf's ecclesiastical thinking, Lindé asks. His response – and for that matter his suggestion to both Halldorf and the Swedish Pentecostal movement – is that Yoder could have deepened and entrenched Halldorf's ecclesiology and understanding of spirituality in a theological tradition that is closer to his own than the Orthodox Church.

In the article *Evangelikalismen utfordret (Evangelism Challenged)* **Bjørn Øyvind Fjeld** discusses the theory of knowledge found in James K.A. Smith and indirectly in the Radical Orthodoxy movement. Fjeld's analysis consists of a comparison between Smith's theory of knowledge and that of the Evangelical theologian D.A. Carson. Fjeld uses Swedish theologian M. Stenmark's theory of knowledge to evaluate the stances of Smith and Carson. Fjeld's conclusion is that traditional Evangelicalism must judge itself critically where its tendency towards cocksureness is concerned. At the same time, Fjeld is of the opinion that Smith should come under criticism for going too far in the direction of weakening the truthfulness of the history of salvation with his theory. With the aid of Stenmark, Fjeld argues against so-called epistemological objectivity – that someone should have the monopoly on knowing the truth. Nevertheless, Fjeld defends the idea that church and theology can own knowledge in the sense of 'owning with conviction', albeit without proof.

Fjeld's and Lindé's articles have in common that they are both searching for what one might call a renewed theological/ecclesiological identity in our time. Fjeld is concerned with the basic epistemological mainstays of a substantial theological tradition on a worldwide level, namely Evangelicalism. The transition from modernism to post-modernism has led to challenges relating to identity for this tradition too. Lindé's article deals with what he calls an identity crisis within the Pentecostal and Baptist tradition. Although Lindé is primarily writing in a Swedish context, this problem reflects the identity-related challenges that lie beneath the surface throughout the Pentecostal and Baptist tradition.

The next two articles in this issue of SJLT are on the topic of church development. In **Lars Råmunddal's** article, he asks: what is church development actually about? By developing a typology for different approaches to church development, the author describes four main

strategies. One accentuates the spiritual-theological side of the church, often with a strong focus on the person and works of the Holy Spirit. The other stresses the more human and sociological side of things – the development of relationship and/or organizational improvements are prioritized. The third type is where the focus is mainly on the congregation's church tradition and history. And finally, the fourth is about giving the most attention to adapting to contemporary culture, to being relevant. Seen in the light of an ecclesiological holistic approach or model, the article confirms that all four main types of strategic approach to church development touch on important concerns when a church is to be developed. But one-sidedness comes under criticism nevertheless – this must also be said to represent a reductionist way of thinking about church, from the point of view of a holistic ecclesiology. Råmunddal's article also describes what this holistic way of thinking about church would necessarily involve.

Jan Inge Jenssen identifies and presents topics that may be key themes with regard to current thinking about church development. The approaches and themes have their roots in the church growth movement back in the 50s and 60s. Jenssen gives a critical evaluation of these approaches. One of the weaknesses of the church growth approach, he says, is that its theoretical reasoning is much over-simplified. Moreover, there is little or no systematic discussion of how growth factors are interrelated in a causal model. There is little discussion of challenges relating to implementation, such as how one should approach resistance to change, says Jenssen. Although Jenssen's analysis is primarily based on behavioral scientific judgment, theological considerations are also included.

Jenssen and Råmunddal's articles both help to put church development into a professional context. One of the obvious reasons that such contributions are important, is that ways of thinking about and practicing church development can easily be dominated by so-called church development concepts – or, as they are called in management textbooks, popular organizational formulae. There is therefore a great need to place the subject of church development in an academic context as regards theological and organizational theory. Jenssen's contribution consists of showing how central many of the topics that the church growth tradition has focused on are, as well as the need for a critical evaluation of this approach. Råmunddal's contribution consists, as mentioned, of presenting a typology and a theoretical model that, among other things, can be used to critically assess to what extent or in what manner various types of strategic approaches to church development that exist today – both thinking and practice – represent an ecclesiological holistic approach or whether they must be regarded as reductionist.

The three last articles have leadership as their common theme. **Stephen Sirris'** starting point is the Church of Norway's need to come to terms with volunteering in the church as a management challenge. Sirris' contribution in this context presents a theoretical model for managing volunteers that takes into account current literature in this field. The premise for the model, says Sirris, is that management of church volunteers ought to be both based on values and practice-oriented if it is to be relevant in church context. Sirris also points out that managing volunteers requires the ability to recognize and organize, and that the task should be clearly defined in permanent positions in the local church. Since the model that is presented is theory-based, the author notes the need for empirical testing of the model.

In an article entitled *Temperance and organisational leadership* **Karl Inge Tangen** shows that classical notions about moderation and self-restraint can be used within modern organizational leadership. At the personal level, says Tangen, self-restraint is an expression of personal integrity and may protect the leader against chaos and negative forces. On an interpersonal level self-control can help leaders to treat employees with respect and wisdom, and to deal with conflicts with care. On an organizational level, moderation can help establish a culture of strategic discipline that is able to realize economic and moral sustainable visions. And finally, says Tangen, from a theological perspective, self-control can also be viewed as a God-given gift – conveyed through the moral vision that is presented in the New Testament and implemented through the Holy Spirit in the Christian community.

In the article *Son, Sent, and Servant*, **Truls Åkerlund** challenges the claim that Jesus was the archetypal servant leader. Relevant writing on the subject tends to be based on such an assumption, says Åkerlund. By means of an analysis of key Christological themes in the Gospel of John, the article's author demonstrates that the statement that Jesus is a servant must be seen in the light of more dominant themes, such as Jesus' mission to the world and Jesus as God's son. Åkerlund therefore warns against presenting Christ as the ultimate model for servant leadership.

These three articles on leadership focus on areas where there is currently a great need for critical reflection and constructive thinking. When Stephen Sirris writes about the need for a new understanding of leadership challenges related to volunteering within the Church of Norway, he identifies a need that also exists outside of that church context. Other denominations – which probably use volunteers to a greater extent than the state church – also have a great need for a better understanding of the special leadership challenges relating to volunteering. Most people with experience in the area will be able to confirm that it is precisely the leadership factor that can easily be given a low priority when it comes to organizing of volunteers.

When Karl Inge Tangen writes about the value of self-restraint for leadership, it must in many ways be seen as countercultural, in terms of both contemporary culture and the church. Western culture cannot be said to be characterized by moderation, but rather by consumption and excess. This of course also leaves its mark on our ways of thinking about leadership – and how we put them into practice. It's therefore timely to investigate moderation as a positive value, on both a personal and interpersonal level and an organizational and church level – which is what Tangen does.

As Åkerlund addresses in his article an area where one can see that our interpretation of the Bible is easily swayed by popular trends within various disciplines, Åkerlund's contribution is exemplary in its intention. In this case, the intention is to reveal a somewhat superficial and misconstrued understanding of what should be central or less central to our understanding of the biblical presentation of Christ. Although the understanding of leadership referred to is good and well-meant, if one sees Jesus as the great model for servant leadership, this emphasis may nevertheless leave one in danger of reductionist biblical Christology, according to Åkerlund.